

Viladecans Cartells

Introducció

El pintor Joan-Pere Viladecans va néixer a Barcelona l'any 1948.

Durant la seva trajectòria ha creat cartells, cobertes de llibres i portades de diaris i revistes catalanes.

Va començar a pintar a finals de la dècada de 1960 i, des d'aleshores, ha anat creant una manera de pintar pròpia amb objectes, símbols, formes geomètriques...

Per exemple, ha creat cartells per a les pel·lícules del director de cinema Pere Portabella, el Festival de Blues de Terrassa, el Congrés de Cultura Catalana a Ràdio 4, la Passió d'Olesa o la Fira d'Abril.

De ben segur que en algun moment n'has vist un.

Aquesta exposició es divideix en 8 àmbits. on es recullen tots aquests cartells de Viladecans.

L'exposició mostra com ha evolucionat la seva obra: els inicis, la fascinació per l'objecte, com es va acostar a l'art conceptual i com ha trobat altres maneres d'expressar-se a través de la natura.

Àmbit 1. Nocturns

Les dues primeres col·laboracions de Viladecans amb el món de la cultura tractaven sobre la nit.

Són els cartells:

- *Nocturn 29* (1969), una pel·lícula de Pere Portabella.
- *Nocturn per a acordió* (1975), un espectacle de la companyia de teatre Dagoll Dagom basada en poemes de Joan Salvat-Papasseit.

Són dos cartells molt innovadors, sobre obres també molt avantguardistes.

Aquests dos cartells inicials fan que grans artistes de l'època, com Joan Miró, Salvador Espriu, Alexandre Cirici Pellicer o Manuel Vázquez Montalbán es fixin en el jove artista Joan-Pere Viladecans.

Les exposicions de Viladecans a Barcelona, Mataró, Palma, València, Colònia i Göteborg inclouen ja aquest tipus de cartells.

Declaracions

«El seu llamp és bell i anihilador.
La seva vivor, interna i esclatant.»
Joan Brossa, 1968

«M'agradaria que arribés a tothom,
sense cap classe de discriminació.
Pinto perquè encara no he perdut la il·lusió
de fer un modestíssim servei a la gent que m'envolta.»
Joan-Pere Viladecans, 1971

«Viladecans, com tots els qui tenen dos dits de front
als Països Catalans, es planteja urgentment
el problema de la identitat des de l'individu
que és ell fins al grup humà on li ha tocat néixer.
Per això troba les paraules als murs.»
Raimon, 1973

Obres que hi veuràs:

Exposició censurada

Nocturn per a acordió (1975), el primer espectacle de Dagoll Dagom a partir de textos de Salvat-Papasseit.

Àmbit 2. L'espai de la cultura

Viladecans també crea cartells per a entitats i associacions que defensen la llengua catalana, les diferents cultures de l'Estat, els drets humans i l'art nacional i popular.

Per fer-los, utilitza un estil propi:

un fons de color amb formes geomètriques, signes, símbols i lletres.

Per exemple, per transmetre una idea d'impuls

utilitza una forma que recorda una ballesta

o una diagonal que travessa el quadre de dalt a baix;

per parlar de solidesa i resistència

pinta un quadrat blanc, una A majúscula centrada

i una R repenjada en un angle,

o per parlar sobre la reflexió, la contradicció o la invenció

utilitza un petit traç vermell, una fletxa negra o una línia de punts.

Declaracions

«Anomenem claror projectada a l'espai
aquella altra que, bo i sortint d'un indret invisible,
creua la fosca formant o bé el con lluminós
d'un projector corrent
o bé el cilindre lluminós d'un reflector parabòlic.»
Alexandre Cirici Pellicer, 1975

«No és un quadre quelcom semblant
a una pissarra de sentiments?»
Joan-Pere Viladecans, 2018

Obres que hi veuràs:

En el seu llibre *Viladecans. Un assaig de lectura* (1975), el crític d'art Alexandre Cirici Pellicer classifica els símbols que apareixen a l'obra de Viladecans:

- formes geomètriques: triangle, cercle, anella
- objectes: tassa, botó, tisores, pipa
- signes: coma, parèntesi, cinta plegada
- animals: cap d'ànec, peix, cuc
- parts del cos: l'ombra de la mà, la planta del peu, fal·lus, pèls

A la pissarra que trobaràs a la sala hem recreat aquesta idea dels símbols de Viladecans.

Àmbit 3. Un llenguatge de símbols

A la dècada de 1970, a Catalunya creix l'interès per la poesia: apareixen grups, editorials, festivals i trobades sobre aquest gènere.

Viladecans és com un poeta més.

Les seves creacions són poemes visuals, no escrits.

Per exemple, va crear algunes portades de la col·lecció de poesia Llibres del Mall, que publicava l'obra de poetes catalans joves de l'època: Joan Brossa, Salvador Espriu, Miquel Martí i Pol...

Joan-Pere Viladecans sap connectar amb l'obra de cada poeta, amb allò que vol transmetre.

Declaracions

NIT

«*Arrazoik ez dugu gutxi garelako.*

No tenim raó

perquè som pocs.»

Ramon Pinyol, 1978

«Les cobertes de Viladecans confereixen especificitat i atorguen caràcter referencial a Llibres del Mall.

La seva funció no és solament estètica, sinó també dítica, en tant que ens diu, *hic et nunc*, ara i aquí: aquest és un llibre del Mall.»

Jaume Pont, 1981

«Cada cuadro de Viladecans es o intenta ser un acto poético, sea la poesía lo que fuere, que no lo sé.»

Salvador Espriu, 1983

Obres que hi veuràs:

Del llibre *Estimada Marta*

del poeta Miquel Martí i Pol se'n van fer vuit edicions.

Andrés Sánchez Robayna també va traduir el poeta Salvador Espriu.

Àmbit 4. La revolta poètica

Per a un artista, una exposició
és l'oportunitat de compartir amb el públic
la feina que ha fet durant mesos o anys,
sol a l'estudi.

Com un escriptor quan publica un llibre;
un cantant quan llança un disc,
o un grup de teatre quan estrena un espectacle.

Per celebrar aquest moment,
Viladecans crea una obra que només existeix en cartell.

Els seus cartells s'arriben a penjar a les galeries d'art
i de vegades al carrer, i
es converteixen en una peça de col·lecció.
Amb el temps, serveixen per seguir l'evolució
de Viladecans com a artista.

Declaracions

«Esas líneas de precisión, sutiles, inexorables, casi maniáticas,
sirven de soporte a objetos de desguace o lúdicos
o a esos objetos que pertenecen al país de la propia memoria,
ligados a la significación más fugaz.»
Manuel Vázquez Montalbán, 1980

«En els darrers temps he anat passant
per un procés de simplificació i de radicalització de mitjans,
procurant de donar un màxim d'intensitat
amb un mínim d'elements.
Hi ha la constant preocupació per donar un sentit poètic
a les coses que tenim immediates:
actes, objectes, horaris de treball i una presència del món animal.»
Joan-Pere Viladecans, 1980

«La pintura de Viladecans conoce desde sus inicios la tarea de una suerte de reasignación, de reordenación de lo real. La marca de este designio de la pintura es la paradoja: descodificar el mundo para re-codificarlo, para re-simbolizarlo en nuevos signos, en una nueva imaginación-iniciación.»
Andrés Sánchez Robayna, 1980

«A Joan-Pere Viladecans
Ell, solitari i fosc com una cova,
príncep de les repúbliques perdudes
tan irreal com un miratge encès,
diu el vermell dels mots, de les paraules,
el groc de fi setí, la gola negra,
l'adveniment de sants i déus al blanc
i la verda tristesa del trist verd.
T'incitarà a comprar per Sant Martí
uns núvols, un arquer i algun prodigi,
i et dirà el seu amor policromat,
usant uns verbs, utilitzant uns sons
d'aquella cova fosca i solitària.»
Eduard Sanahuja Yll, 1983

«Él ha elegido (¿quién de veras elige?)
llegar a la abstracción a través de realidades minuciosas;
llegar a la serenidad a través del ardor.»
Antonio Gala, 1984

Obres que hi veuràs:

Arran de la mort del pare,
Viladecans va fer una sèrie
de pintures en blanc i negre.

Primer cartell de la Passió d'Olesa.

Àmbit 5. Cartells per a exposicions

Per a Viladecans, l'art i els cartells són com un enigma.

Quan crea un cartell, intenta que l'espectador el pugui llegir i entendre com vulgui, sense un missatge imposat per ell.

A la dècada de 1970, els seus cartells són més reivindicatius i polèmics a causa del context polític i social de l'època, a finals de la dictadura franquista.

I a la dècada de 1980, tracten temes de celebració de centenaris i esdeveniments. Són cartells institucionals i oficials que volen transmetre una idea de continuïtat i permanència. Per això utilitza línies més gruixudes i colors més intensos.

En d'altres cartells utilitza diferents capes de color, per transmetre la idea del pas del temps, i la importància del món interior, que s'amaga darrere de l'aparença de les coses.

Declaracions

«Les idees de patrimoni i memòria sorgeixen en gran quantitat d'ocasions relacionades habitualment amb la cultura d'un país, però aquí Viladecans fa, sobretot, al·lusió al concepte de vida, com quelcom que és comú a tots els éssers vius i que s'ha de preservar mitjançant la memòria.»
Lourdes Cirlot, 2008

«Recordem els avis o els pares que tal vegada ja no són al nostre costat, conservats en cendra o ossos —els ossos que Joan-Pere Viladecans pinta per evocar els avantpassats.»
Carme Riera, 2008

«Els orígens són les orígens.»
Joan-Pere Viladecans, 2016

«Formes abandonades damunt el paper, en un desordre cruel
com si fossin restes d'un naufragi... Voldrà l'artista recuperar-les
i salvar-les de nou algun dia?»
Josep M. Benet i Jornet, 1996

Obres que hi veuràs:

Un cartell de l'artista per anunciar al carrer
un festival de música.

L'exposició *Seqüència d'una història natural* (1988)
va introduir un nou llenguatge simbòlic.

Àmbit 6. Natural, orgànic

Des de finals del 1960, Viladecans exposa les seves obres a la Sala Gaspar de Barcelona.

Seguint aquestes exposicions es pot veure com Viladecans s'interessa per nous temes.

Per exemple, a la dècada de 1990, comença a incloure formes naturals a les seves obres: ocells, cargols, fulles...

Àmbit 7. Celebració i permanència

Viladecans és un gran lector, amic de poetes i escriptor, com Robert Saladrigas o Jaume Cabré.

Viladecans aprofita les cobertes dels llibres, els cartells i altres obres gràfiques per acostar-se al públic, i mostrar el seu art fora de les galeries, les exposicions i els museus.

També ho farà amb les il·lustracions de diferents llibres d'artista sobre autors que li agraden, com Salvador Espriu i Miquel Martí i Pol, o col·laborant amb poetes amics, com Josep-Ramon Bach.

Un gran exemple són les il·lustracions que va fer per a una edició dels contes d'Edgar Allan Poe.

Declaracions

«Les obres suggereixen, no expliquen, intenten transmetre la serenitat dels elements centrals de l'obra d'Espriu: el xiprer, el mar, la sorra i la rosa blanca, símbol recurrent de la mort. A diferència de Lorca, un altre dels meus poetes de capçalera, Espriu abominava la metàfora i era poeta de poques imatges.»
Joan-Pere Viladecans, 2013

Àmbit 8. Matèria i forma

L'obra de Viladecans dels darrers anys incorpora figures esquemàtiques: la bola del món, una carta, un llibre, una ferradura, els dos lòbuls del cervell.

Des del començament, Viladecans ha creat símbols per parlar de la realitat i la complexitat del món.

Amb la pintura crea textura i transparència, i crea diferents capes. I ho fa així per parlar del pas del temps (capa sobre capa) i la importància del món interior, amagat darrere de l'aparença (les diferents capes) de les coses.

De darrere d'aquestes capes, hi surten objectes i símbols i, de vegades, un text.

Declaracions

«L'exvot actual, sense ser exactament precís en la seva definició clàssica, també forma part d'un ritual laic. Una ofrena. Una relíquia, una espontània al·legoria sempre associada a un esdeveniment o una desgràcia, a una o moltes pèrdues.»
Joan-Pere Viladecans, 2017

«Viladecans representa moments especials de persones que pateixen malalties o canvis al seu món interior. Els colors ens indiquen, de vegades, el pas dels anys i les figures, el fet i la situació.»
Miquel Vilardell i Tarrés, metge, 2018

«Viladecans reclama un diàleg permanent amb algú per escoltar, dialogar, comprendre i acceptar la fragilitat i la incertesa.»
Jaume Padrós Selma, metge, 2018

Obres que hi veuràs:

Un altre cop la Passió d'Olesa 36 anys després.
El darrer cartell.

Biografia de Joan-Pere Viladecans

Joan-Pere Viladecans va néixer a Barcelona l'any 1948.

És pintor i gravador, amb formació autodidàctica.
És a dir, va aprendre sol, sense rebre formació.

Des del 1967 ha fet un gran nombre d'exposicions individuals i col·lectives al nostre país i a l'estranger.

La seva primera exposició va ser l'any 1969 a la Sala Gaspar de Barcelona.

Les primeres obres estaven influïdes per estils com el surrealisme i l'informalisme, la poesia i la música.

Més tard, durant la dècada de 1970, comença a incloure símbols, paraules, lletres i nombres a les obres.

Als anys vuitanta utilitza colors més intensos i s'interessa pel contorn de les formes.
També comença a incloure altres temes, com la preocupació i la denúncia per la degradació de la natura.

Actualment incorpora elements del món orgànic, de la memòria i de la medicina per tractar sobre l'existència humana.

Durant la seva vida, ha rebut diferents premis, com ara:

- Chevalier de l'Ordre des Arts et des Lettres (1996) de la República Francesa.
- Premi Nacional de Cultura (2023), que atorga el Consell Nacional de la Cultura i de les Arts (CoNCA).
- Creu de Sant Jordi (2023), concedida per la Generalitat de Catalunya.